

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

A Gazdasági Versenyhivatal elnökének beszámolója az Országgyűlés részére 2006-ról

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) elnöke 2007. április 24-én benyújtotta az Országgyűlésnek a hivatal 2006. évi tevékenységéről szóló beszámolóját. Tekintettel arra, hogy a hivatal 2005. évi tevékenységéről szóló beszámolóját az Országgyűlés a tavalyi évben nem tűzte napirendjére, a GVH elnöke két év munkájáról számol most be a parlamentnek.

A GVH a kormánytól független autonóm, közigazgatási szerv, amelynek elnöke éves beszámolási kötelezettséggel tartozik az Országgyűlésnek. A GVH feladata a köz érdekében a gazdasági verseny tisztaságának és szabadságának védelme. Tevékenysége alapvetően három pilléren épül: versenyfelügyeleti munkája során érvényesíti a magyar versenytörvény és a közösségi versenyjog szabályait, versenypártolás keretében a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami és önkormányzati döntéseket, illetve a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésével hozzájárul a versenykultúra fejlesztéséhez. A piaci viszonyok alakulásának bemutatását követően a 2006. évi beszámoló is a felosztásban ismerteti a GVH éves tevékenységét, majd az intézményi és nemzetközi kapcsolatok fejleményeit, s végül a szervezeti-működési feltételekben bekövetkezett változásokat. Ebben az évben először, a hivatal külön beszámoló keretében részletesen számot ad a Versenykultúra Központ és az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ éves tevékenységéről is.

Általános tapasztalatok

A GVH munkája során szükségszerűen figyelmet fordít az olyan folyamatokra – legyenek azok akár állami beavatkozás, akár üzleti döntések következményei –, amelyek hatnak a piaci viszonyok (például a piacszerkezet, a piacralépés és a piac elhagyásának feltételei), illetve a versenyfeltételek alakulására, s saját – elsődlegesen a versenytörvény alkalmazása során szerzett – tapasztalatai alapján elemzi azokat.

Általánosságban elmondható, hogy az EU-csatlakozás versenyt erősítő hatása 2006-ban is jelentősen befolyásolta a magyar gazdasági életet. A piacok EU-szintű és globális integrációja révén erősödő verseny segítette a fogyasztói igények teljesebb kielégítését. A verseny ugyanakkor alkalmazkodási kényszerrel jár, ami a vállalkozások egy részének tönkremeneteléhez vezet. A verseny erősödése a vállalkozásokat a külföldi piaci fejlemények figyelembe vételére kényszeríti, és mind a hazai, mind a külföldi piacokon nagyobb teljesítményre, a fogyasztók által jobban értékelt termékek és szolgáltatások előállítására készíti őket. A nagyobb konkurenciaharc egyes vállalkozások jövedelmezőségének csökkenését hozhatja, így a vállalati működés racionalizálását kényszerítheti ki. Ez a vállalaton belüli reorganizáció, illetve a hatékonyságnövelésre képtelen vállalkozások tönkremenetele a termelési erőforrások ideiglenes felszabadulásával, így a munkanélküliség növekedésével járhat. Ám az erőforrásoknak ez a felszabadulása biztosítja azt, hogy a viszonylag kevésbé hatékonyan felhasznált erőforrások a hatékonyabban működő cégekhez kerüljenek, hogy a fogyasztók által kedvelt termékeket előállító cégek virágozzanak. Az erőforrások hatékonyabb felhasználási módokra történő átcsoportosításával nő a gazdaság jövedelemtermelő képessége, és a jólét. Ennek a hatékonyságnövelő erőforrás átcsoportosításnak ugyanakkor feltétele a humán erőforrások és a fizikai infrastruktúra hosszú távú fejlesztése, illetve a piaci igényekhez való rugalmas alkalmazkodást támogató gazdaságpolitikai környezet és a gazdasági sokkokat csillapító szociális és

munkaügyi intézményrendszer megléte. A verseny erősödése a tisztességtelen versenyeszközök alkalmazását is előmozdíthatja, amely ellen, mint a beszámolóból is látható, a GVH egyre nagyobb intenzitással, piactisztító eljárásorozatokkal, egyre nagyobb bírságokkal lép fel.

A versenyszabályozás jogi hátterének változásai

2005-ben a versenyszabályozás jogi hátterében jelentős változást hozott a versenytörvény módosítása és az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt (Áe.) felváltó közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló új törvény (Ket.) hatályba lépése. 2006-ban a versenyszabályozás jogszabályi hátterében további változtatás nem történt, azonban az előző évi törvénymódosítás nyomán szükségessé vált a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke által 2003-ban közösen kiadott engedékenységi közlemény módosítása. Az engedékenységi közlemény módosításával párhuzamosan, a módosító közlemény előírásainak megfelelően 2006 februárjában a GVH közzétett egy tájékoztatót engedékenységi politikájának és a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó megállapodások büntetőjogi szankcionálásának, illetve a közbeszerzési törvény ajánlattételi szabályainak kapcsolatáról. A szélesebb jogi környezet legjelentősebb változását az új kereskedelmi törvény 2006. június 1-jei hatályba lépése jelentette, amely bővítette a GVH hatáskörét. Az új törvény – a kereskedelmi tevékenység gyakorlásának egyéb szabályai mellett – a GVH hatáskörébe utaltan fokozott ellenőrzés alá vonta a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedelmi vállalkozásokat, megtiltva egyrészt a jelentős piaci erővel való visszaélő magatartást a beszállítókkal szemben, másrészt pedig az önszabályozást ösztönzendő – 2006. december 1-jei határidővel – etikai kódex kidolgozását írta elő számukra.

Versenyfelügyeleti eljárások

A GVH 2006-ban 207 versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, ebből 178 ügy zárult versenytanácsi határozattal. A versenytanácsi határozatok közül 85 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 93 pedig antitröszt (vagyis összefonódással, versenykorlátozással, illetve erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak mind a száma, mind az aránya nőtt a 2005. évhez képest, összesen 95 esetben került rá sor: 66 esetben a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 29 esetben antitröszt ügyben. A GVH Versenytanácsa ügyszórázó határozatában 65 esetben, összesen 11.681,15 millió Ft értékben szabott ki bírságot. Ez az összeg meghaladja az előző években kiszabott bírságösszegeket, ideértve a 2004. évben kirótt – a korábbiakhoz képest kiugróan magasnak tekinthető, jórészt egy konkrét eljáráshoz, a 7.043 millió forintos bírságkiszabással záródó autópályakartell ügyszórázó köthető – 8.888,9 millió forintos bírságösszeget is.

A **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását** érintő eljárásokban 63 esetben került megállapításra komolyabb jogsértés, amelyek közül 44 esetben összesen 1.822,8 millió Ft bírságot szabott ki a Versenytanács. A korábbi évekhez hasonlóan a 2006. évben is a (vezetékes és mobil) távközlési szolgáltatásokra, a pénzügyi szolgáltatásokra, valamint az egészségre ható termékekre vonatkozó reklámok, tájékoztatások kapcsán indult versenyfelügyeleti eljárások mind az ügyek számát, mind a jogsértések súlyát tekintve kiemelkedtek az ügyszóráson belül. A versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai szerint egyre tudatosabbá válik a piaci szereplők fogyasztók elérését biztosító kommunikációs stratégiája, amely a piaci sajátosságokhoz is igazodva törekszik az újszerű reklámformákban rejlő tájékoztatási lehetőségek kihasználására – esetenként kevésbé fogyasztóbarát módon.

2006-ban a GVH 15 **versenykorlátozó megállapodás kapcsán** tárt fel jogsértést, ebből kilenc esetben a Versenytanács összesen 8.649,85 millió Ft bírságot szabott ki. Továbbra is kiemelt ügyszórápot képeztek a tiltott és titkolt legkeményebb versenykorlátozást (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) megvalósító, pályáztatásokat érintő ajánlattevők közötti összejátszások, a kartellek. Öt olyan versenyfelügyeleti eljárás zárult le, amely az informatikai piacon

a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattételt megelőző különféle jogellenes együttműködések tart fel. A 2006. év legnagyobb összegű bírságkiszabásával zárult versenyfelügyeleti eljárás a biztosítási piacot, azon belül is a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításhoz, illetve a casco-hoz köthető rezsiradíjakat érintette. A GVH gyakorlatában visszatérő esetcsoportot jelent a piaci szereplők szerveződéseiről tanúsított versenyt korlátozó törekvések vizsgálata: 2006-ban nemcsak az előbb említett esetben, de az agrárszektorban, a könyvkiadás és könyvkereskedelem területén, valamint szakmai kamarákkal szemben is született elmarasztaló határozat.

2006-ban az **erőfölénnyel való visszaélés** gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásban 8 marasztaló határozat született, amelyből 5 esetben szabott ki bírságot a Versenytanács, összesen 1.166 millió Ft értékben. A vezetékes műsorterjesztés (kábeltelevízió szolgáltatás) piacát évek óta visszatérő jelleggel jellemző, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, valamint a programcsomagok összetételének hátrányos módon történő változtatását kifogásoló panaszok nyomán induló versenyfelügyeleti eljárásokra 2006-ban is találunk példát, de egyéb infokommunikációs piacokon (így a vezetékes távközlési szolgáltatás, az Internet szolgáltatás, valamint a televíziós műsorszórás, illetve az ahhoz kapcsolódó műsorszétoztás területén) észlelt kizáró jellegű, pl. a szolgáltató-váltás korlátozására irányuló magatartások is vizsgálat tárgyát képezték. A vezetékes energiapiacokon már a 2005. évben is tapasztalt, a fogyasztói szolgálat körébe tartozó kiegészítő jellegű (fogyasztói megrendelésre végzett, illetve fogyasztói magatartás következtében szükségessé váló), s ennek folytán hatósági árszabályozás alá mindaddig nem tartozó tevékenységek túlárazásában megnyilvánuló, kizsákmányoló jellegű szolgáltatói gyakorlatok elterjedése nyomán többször is szükségessé vált a hivatal fellépése. Az energia szolgáltatók mellett más közüzemi szolgáltatókkal (pl. a közüzemi csatornaszolgáltatás, valamint a hulladékgyűjtés és hulladékkezelés körében) szemben folytatott versenyfelügyeleti eljárások is szerepelnek a 2006. évi ügyek között.

2006-ban 43 **összefonódással** kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács. Ez a szám jóval alatta marad a korábbi években elbírált összefonódások számának, amely döntően annak a következménye, hogy a versenytörvény 2005. évi módosítása a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése érdekében – egyéb módosítások mellett – a fúzióbejelentési küszöbszámot 10-ről 15 milliárd forintra növelte. Öt esetben a kérelem nem volt engedélyköteles, vagy a kérelmezett tranzakció nem minősült összefonódásnak. 35 esetben a GVH engedélyezte az összefonódást, míg három esetben a GVH a kérelmezők kötelezettségvállalásai mellett engedélyezte csak a fúziót. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 42,5 MFt bírság kiszabására került sor. A kérelmezett összefonódások kapcsán megfigyelhető, hogy 2006-ban világszerte és Európában is folytatódott az iparágak koncentrációja, amely Magyarországon – a külföldön honos vállalkozások magyar piaci érdekeltségéin keresztül – egyaránt éreztette hatását. A koncentrációs folyamatok hátterében egyes esetekben a termékpaletta szélesítése és a tranzakció révén elérhető költségmegtakarítás állt, míg más esetekben a versenynyomás következtében tönkrement cégeket vásárolták fel versenytársaik. A GVH által vizsgált összefonódások számos piacot (köztük az energia szektort, az építőipart, a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart, a gyógyszer-kiskereskedelmet, az infokommunikációs szektort, a víz- és szennyvízkezelést, a pénzügyi szolgáltatásokat, az ingatlanforgalmazást stb.) érintettek.

A 2006-ban hozott ügyzáró versenytanácsi határozatok ügytípusok szerinti megoszlása:

Ügytípus	VT határozatok száma	GVH beavatkozásra került sor	Kiszabott bírság összege (millió Ft)
Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma	85	66	1.822,8
Versenyt korlátozó megállapodások tilalma	19	15	8.649,85
Erőfölénnyel való visszaélés tilalma	33	11	1.166
Összefonódások	43	3	42,5
Antitröszt összesen	95	29	9.815,85
Mindösszesen	180	95	11.638,65

Ágazati vizsgálat

A GVH-nak a villamos energia szektorban 2004-ben indított **ágazati vizsgálata** 2006 elején fejeződött be. A vizsgálat fő megállapításai már 2005 végén ismertek voltak, azokat a GVH 2005. évi tevékenységéről szóló beszámolója részletesen be is mutatta. Az ágazati vizsgálat eredményei nyomán 2006-ban a GVH versenyfelügyeleti eljárásokat indított a hat magyarországi áramszolgáltatóval szemben annak gyanújával, hogy az említett szolgáltatók versenyellenesen, a velük azonos vállalatcsoportba tartozó kereskedő vállalatok érdekében alakították közüzemi tevékenységüket, illetve kötöttek szerződéseket egyes feljogosított fogyasztókkal. A GVH eljárásában kiemelten vizsgálja a feljogosított fogyasztók tényleges szolgáltató váltási jogát akadályozó egyes áramszolgáltatói piaci magatartásokat (pl. hűség szerződés jellegű, a feljogosított fogyasztókat több évre a szolgáltatóhoz kötő egyedi szerződések), illetve a saját tulajdonú kereskedő vállalkozások előnyben részesítését.

A kereskedelmi törvény alapján indult eljárások

Noha a GVH alapvető hatáskörét a versenytörvény és a közösségi versenyszabályok alkalmazása képezi, más törvények is hárítanak jogalkalmazási feladatokat a hivatalra. A GVH számára új feladatként jelentkezett, hogy 2006. június 1-jén hatályba lépett kereskedelmi törvény értelmében egyrészt a jelentős piaci erővel rendelkező kiskereskedők felett a visszaéléssel kapcsolatos felügyeletet a hivatal látja el, másrészt a jelentős vevői erővel rendelkező kereskedelmi vállalatok által megalkotandó önszabályozó etikai kódex jóváhagyására a hivatal jogosult. A GVH számára az év első fele az új feladat- és hatáskör ellátására való felkészülés jegyében telt, ideértve a jelentős piaci erővel való visszaélés ügycsoportjára alkalmazandó bejelentési űrlap kidolgozását, azon piaci szereplők körének a felmérését, akik a kereskedelmi törvény értelmében jelentős piaci erővel rendelkezhetnek, továbbá egy május végén nyilvánosságra hozott, a lehetséges eljárásjogi kérdések, illetve az arra adandó válaszok előzetes feltárását és összegzését tartalmazó tájékoztató elkészítését. Az év végén a GVH – a 2007. december 31-ig terjedő időszakra – jóváhagyta azt az etikai kódexet, amelyet tíz jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő vállalkozás képviselőjében nyújtott be az Országos Kereskedelmi Szövetség. 2006-ban a hivatalhoz a kereskedelmi törvény megsértését kifogásoló panasz, illetve bejelentés nem érkezett.

Az ártörvény alapján indult eljárások

Az ártörvény értelmében a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértését a hatósági ár megállapítója vizsgálhatja és állapíthatja meg, azonban a jogsértés miatt bírság kiszabására nem jogosult, ennek érdekében határozatát meg kell küldenie a GVH-nak a versenytörvényben szabályozott bírság kiszabása végett. 2006-ban a GVH fennállása óta mindössze második alkalommal került sor arra, hogy a GVH a hatósági ár megállapítójának kezdeményezése alapján eljárást indított

jogszabályt sértő áralkalmazás miatti bírság kiszabására, Balmazújváros Város Önkormányzatának kérelmére, az eljárás azonban bírság kiszabása nélkül zárult.

Versenypártolás

A GVH 2006-ban is **aktív versenypártolási tevékenységet** fejtett ki mind a jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése során, mind saját kezdeményezésére (pl. szignalizáció formájában). Ennek keretében a hivatal az aktuális versenypártolási kérdések mellett mindig kiemelt jelentőséget tulajdonít a parlamenti beszámolókból megfogalmazott ajánlásaival összefüggő országgyűlési vagy kormányzati (szabályozási) intézkedések, lépések nyomán követésének. A GVH villamos energia szektorral kapcsolatos versenypártolási tevékenységének vezérfonalát az év elején befejeződött ágazati vizsgálat főbb megállapításai, illetve az azok nyomán megfogalmazott ajánlások képezték, amelyet a hivatal szakértői – az utóbb kevéssé eredményesnek bizonyuló – villamos energia piacnyitás előkészítését koordináló tárcaközi bizottságban is következetesen képviseltek, de a bizottságban folytatott munka mellett a GVH a villamos energia rendszerirányító (tulajdonosi) függetlenségének biztosítása érdekében is fellépett az illetékes szerveknél. Intenzív versenypártolási tevékenység jellemezte a hivatalt a hírközlési piacok tekintetében is, amelynek keretében nemcsak más szervek megkeresésére fejtette ki számos kérdésben versenypolitikai álláspontját, de hét év után maga is átfogó elemzéssel jelentkezett az elektronikus hírközléspiaci verseny és szabályozás alakulásával kapcsolatos versenyhatósági nézőpont és szerepvállalás összegzése érdekében. Folytatta a GVH – szintén az e körben lefolytatott ágazati vizsgálat megállapításaihoz kapcsolódóan – a 2005. évben a pénzügyi szektorban megkezdett versenypártolási munkát: javaslatokkal fordult a szabályozási kompetenciával rendelkező kormányzati és más szervek, illetve a szakmai felügyeleti hatóság felé az alapvetően a versenytörvénnyel nem kezelhető, de a verseny alakulására kiható, elsődlegesen fogyasztóvédelmi jellegű problémák rendezése céljából, amely – többek között – az ágazati piacfelügyeleti hatóság egy ajánlásában is visszacsengett.

A **jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése** során a GVH 2006-ban is több mint 100 előterjesztést véleményezett részletesen. Két jelentős, a 2005. év végén elfogadott törvény (a kereskedelmi és a vasúti törvény) végrehajtási rendeleteinek egyeztetése is napirenden volt 2006-ban. A kereskedelmi törvényhez kapcsolódó rendeletek esetében a GVH-nak komoly fenntartásai voltak a tervezett szabályozással szemben, amelyek közös mondanivalója az elérendő céllal aránytalan, helyenként fölösleges és költséges túlszabályozási törekvések lehetőség szerinti megakadályozásában fogalmazható meg. Ehhez képest a vasúti közlekedésről szóló törvény végrehajtása kapcsán a hivatal leginkább a szükséges szabályozás hiányát tekintette aggályosnak. A Digitális Átállás Stratégia kapcsán a GVH továbbra is kiállt amellett, hogy a digitalizációnak köszönhetően a konvergencia miatt fokozódó verseny a hírközlés-szabályozási eszközrendszerrel együtt számos, korábban a technológiai szűkösségre tekintettel megfogalmazott médiapolitikai elvárást teljesít. Részletes szakmai álláspontjának kifejtésével továbbra is együttműködött a hivatal a Nemzeti Hírközlési Hatósággal (NHH) az elektronikus hírközlési piacok ex ante szabályozása céljából lefolytatott, 2005-ben megkezdett piacelemzési eljárásokban, de a projektben való szakértői részvétellel és az elemzés eredményeként megszülető dokumentumra tett észrevételekkel segítette az NHH munkáját kábeles műsorelosztási piacnak az ex-ante és ex-post szabályozás indokoltságának és lehetőségének bemutatása céljából végzett átfogó, jövőbe mutató elemzése során is. Nagyobb szabású versenypártolási munkát igényelt az egészségügy és a vele szorosan összefüggő gyógyszerellátás és -finanszírozás területén 2006 második félévében elinduló kormányzati reform.

Versenykultúra fejlesztése

A GVH 2006-ban az eddigieknél fokozottabb figyelmet fordított tevékenységének harmadik pillérére, a versenykultúra fejlesztésére, így a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésére, illetve a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulásra. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára. 2006-ban a GVH munkatársai több mint 70 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút, és közel 70 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban. 2006-ban kilenc diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A korábbi évekhez képest jelentősen nőtt a hivatal honlapjának látogatottsága, s az ügyfélszolgálathoz fordulók száma is. A GVH – hagyományaihoz híven, immár hetedik alkalommal – 2006-ban is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú, egyetemistáknak szóló tanulmányi versenyét, amelynek során összesen hét pályamunka elbírálására került sor.

A hivatal versenykultúra fejlesztő tevékenységének hatékonyabbá és szervezettebbé tételét szolgálta a **Versenykultúra Központ (VKK)** 2005. évi létrehozása. A VKK nyilvános éves munkaterv alapján működő szervezeti egység, amely egyrészt a versenykultúra fejlesztését szolgáló – a GVH szakmai háttérére építő – tevékenységek, programok szervezésével és működtetésével, másrészt a versenykultúra fejlesztésében és terjesztésében részt vevő más személyek és szervezetek munkájának – pályázatok útján történő – támogatásával törekszik az említett célok megvalósítására.

A VKK keretében, a versenykultúra fejlesztése érdekében, a hivatal 2006-ban ismeretterjesztő kiadványok készítésével, valamint a Versenytükör című – szintén 2005-ben alapított – időszaki lap újabb számainak kiadásával és egyre szélesebb körű terjesztésével, továbbá a szakirányú felsőoktatásban folyó oktatómunkához szükséges háttéranyagok széles körű elérhetőségének biztosítása érdekében a versenyjogi, versenypolitikai, illetve piacelméleti képzést nyújtó magyarországi felsőoktatási intézmények könyvtárainak fejlesztésével segítette a versenypolitikai ismeretek terjesztését. A rendelkezésére álló pénzeszközök szabályozott és átlátható felhasználása érdekében a VKK kiépítette azt a pályáztatási rendszert is, amelynek keretében a megfelelő referenciákkal bíró pályázók által benyújtott, szakmailag megalapozott és reális költségtervvel rendelkező pályázati programok nyerhetnek támogatást elsősorban szakmai rendezvények szervezéséhez, illetve azokon való részvételhez, kutatásokhoz, továbbá civil fogyasztóvédő szervezetek munkájához. Az október folyamán meghirdetett felhívásokra 2006-ban is érkeztek már pályázatok, azonban – a VKK más tevékenységeihez, például egy szakkönyv magyar nyelvű fordításának elkészítéséhez és kiadásához, hasonlóan – a pályáztatás tényleges eredményei is döntően csak 2007 elejétől realizálódtak. Megalapította a VKK a „Versenykultúráért” díjat a versenykultúra fejlesztésében kiemelkedő szerepet vállaló – a versenyhivatalon kívül tevékenykedő – szakemberek munkájának elismerésére. A díj 2006. december 1-jén első alkalommal került átadásra, s azt Voszka Éva, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Pénzügykutató Zrt. tudományos főmunkatársa nyerte el.

Nemzetközi kapcsolatok

A GVH nemzetközi kapcsolatainak alakulásában 2006-ban is meghatározó szerepet játszott az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságából álló Európai Versenyhálózaton (European Competition Network – ECN) belüli együttműködés. Egyrészt a jogalkalmazás terén folyt aktív együttműködés, másrészt a GVH tevékenyen részt vett az ECN elvi kérdésekkel foglalkozó horizontális munkacsoportjaiban, mi több, az ECN gyakorlati működési tapasztalatainak az elemzését végző munkacsoportban társelnöki tisztséget is betölt. A hivatal aktívan közreműködik a joggyakorlat ágazat-specifikus kérdéseivel foglalkozó szektorális ECN

munkacsoportokban is. A GVH már évek óta jelentős részt vállal a Nemzetközi Versenyhálózat (International Competition Network – ICN) munkájában. Az OECD Verseny Bizottságában és annak munkacsoportjaiban való együttműködés is hagyományosan komoly feladat a GVH részére, ennek keretében a GVH az év során több témában is készített szakmai részanyagokat azok munkájához. A kétoldalú kapcsolatokban továbbra is domináns irányt képvisel a délkelet-európai országok versenyhatóságainak segítése, amelynek részeként a GVH 2006 januárjában együttműködési megállapodást írt alá az ukrán versenyhatósággal.

2005. évi létrehozását követően működésének első teljes évét teljesítette az **OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK)**. A ROK a két alapító intézmény – az OECD és a GVH – szakmai háttérére építve, oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a kelet- és délkelet-európai, valamint a közép-európai országok versenyhatóságai számára. Létrehozásának elsődleges célja a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez. A ROK 2006-ban kilenc szemináriumot, konferenciát rendezett. 11 ország szakértői és 20 ország résztvevői vettek részt a ROK programjain. Valamennyi rendezvényét figyelembe véve 184 résztvevőt és 50 előadót köszönhetett a meghívottak között. 13 előadó a GVH munkatársa, 8 előadó OECD munkatárs, míg 29 előadó OECD-ország versenyhatóságától, illetve az Európai Bizottságtól érkezett.

A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a GVH elnöke beszámolójában a hivatal versenytörvény alkalmazása során szerzett tapasztalatai nyomán ajánlásokat is megfogalmazott az Országgyűlés részére.

A **villamos energia szektort** illetően a GVH ajánlásában az európai szinten vett regionális villamos energia kialakítását, az erre vonatkozó európai törekvések támogatását, illetve a rendszerirányítás függetlenségének biztosítása érdekében a MAVIR ZRt. és az MVM ZRt. tulajdonosi szétválasztását szorgalmazta. A villamos energia szektorban megvalósuló európai léptékű piacnyitás egyik távlati célja az egységes európai energiapiac kialakítása, amely számos előnnyel járna a fogyasztók számára nemcsak az árak, de az ellátásbiztonság területén is. Magyarországnak egyértelműen érdeke, hogy egy integrált piac előnyeiből részesüljön, sőt az országnak – földrajzi elhelyezkedése következtében – arra is esélye lenne, hogy kezdeményező fellépés és aktív szerepvállalás esetén a regionális villamos energia piac középpontjává, vezetőjévé váljon. A regionális piac megteremtésének számos feltétele van, köztük a szükséges beruházások mellett a nemzeti villamos energia rendszerek szorosabb összekapcsolása, műszaki és gazdasági koordinációja, de az integráció szintén igényli a valódi piacnyitást, és a GVH által korábban a verseny érdekében javasolt lépések megtételét, mint például a határkeresztesző kapacitások átláthatóbb használatát és a rendszerirányító valódi függetlenségét. Elengedhetetlen továbbá az érintett országok elköteleződése és a megfelelő politikai döntések meghozatala is, különösen annak fényében, hogy a jelenleg domináns szereplők magukra hagyva nem érdekeltek a versenyben és az integrálódásban. 2005-ben kormányzati döntéssel a MAVIR ZRt. az MVM csoport tagjává vált, és ezzel Magyarországon megszűnt a rendszerirányítás piaci szereplőktől való tulajdonosi függetlensége. A GVH már ekkor felhívta a figyelmet arra, hogy a tulajdonosi szétválasztásnál gyengébb ún. unbundling, valamint a tervezett „kínai falak” elégtelenek a rendszerirányító villamos energia szektorban nélkülözhetetlen függetlenségének biztosításához. 2006-ban az MVM ZRt. különféle módszerekkel, több alkalommal is megpróbálta elérni azt, hogy a rendszerirányító ne semleges, hanem az MVM-csoport érdekeinek megfelelően tevékenykedjen, ami igazolta a GVH által az integrációval kapcsolatosan megfogalmazott aggályokat, ezért a GVH ismét javasolta a rendszerirányító piaci szereplőktől való tulajdonosi függetlenségének biztosítását a MAVIR ZRt.-nek az MVM-csoporttól való leválasztásán keresztül.

Az **elektronikus hírközlési szolgáltatások és a média piacait** illetően a GVH – változatlan aktualitására tekintettel – megismételte azt a 2005. évi beszámolóban megfogalmazott ajánlását, amely a digitális műsorterjesztés magyarországi fejlődéséhez szükséges jogszabályok megalkotásának, valamint a hírközlési és média piacokon tapasztalható konvergencia folyamatok versenyélénkítő hatásainak indokolatlanul gátat szabó médiatörvényi rendelkezések módosításának szükségességére kívánja felhívni az Országgyűlés figyelmét. A GVH álláspontja szerint ugyanis az elektronikus hírközlési, illetve a médiajogi szabályozás között jelenleg jelentős különbségek tapasztalhatók, s az utóbbira jellemző nagy számú piaci korlátozás (például a tulajdonlás vagy a vételkörzet tekintetében) a GVH álláspontja szerint a konvergencia fényében szükségtelen, nem indokolható a rendelkezésre álló erőforrások szűkösségével, s a nem tartalomszabályozásra irányuló célok más, a dinamikus hatékonyságot kevésbé korlátozó – versenyjogi és elektronikus hírközlés szabályozási – módszerrel is biztosíthatók lennének.

A GVH elnökének harmadik ajánlása **a szabályozói hatásvizsgálatok versenyszempontokat is mérlegelő rendszerének**, illetve az ahhoz szükséges jogszabályi és nem jogszabályi feltételeknek a megteremtésére irányul. Tevékenysége során ugyanis az állam szabályozóként, illetve különféle közpolitikák kialakítójaként és alkalmazójaként igen jelentős hatást gyakorol a gazdaságra és a társadalomra, valamint gyakran akaratlanul és indokolatlanul gyengíti a fogyasztói jólétet növelő piaci versenyt, esetleg teljesen ki is küszöböli azt, ami a fogyasztók számára rosszabb szolgáltatáshoz és magasabb árakhoz vezet. Indokolt, hogy a jogszabálytervezetek és egyéb állami beavatkozások előkészítése, a lehetséges szabályozói megoldások közötti választáskor a döntés- illetve jogszabály-előkészítő részletes hatáselemzést készítsen a különböző megoldások várható előnyös és káros hatásairól. Indokolt lenne továbbá az is, hogy a hatásvizsgálatok kiterjedjenek a versenyre gyakorolt hatás figyelembe vételére is. Mindennek biztosításához azonban nem elegendők a jelenleg rendelkezésre álló – hatásvizsgálatokra vonatkozó – jogszabályi előírások, illetve azok továbbfejlesztése. A közpolitikák kialakításának egész rendszerét úgy kell átalakítani, hogy a szükséges hatásvizsgálatok ténylegesen kivitelezhetőek legyenek, azok megvalósításához rendelkezésre álljanak a szükséges anyagi erőforrások és szakértelem, részben az érintett közigazgatási szerveknél, részben pedig azokon kívül.

A GVH elnökének 2006.évi beszámolóját az Országgyűlés a mai napon tárgyalja.

Budapest, 2007. május 16.

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: Mihalovits.Andras@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>